UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

V. De Episcopis, & summo Pontifice.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

ALia vero concilia, quæ ductu Sancti Spiritus congregata & celebrata fuerint, proximum ab iſtis ſibi locum vendicant. Quòd ſi quando inter ea diſcors ſententia inveniatur, illius ſententia magis eſt tenenda, cujus antiquior & major eſt authoritas.

Provincialia conſilia quæ ſint, & quam authorit. habeant.

PRovincialia *a* concilia ſunt, quæ propter Eccleſiaſticas cauſas, & altercationum ſedationes per ſingulas Provincias, convocante Metropolitano Epiſcopo omnes provinciales Epiſcopos, & cathedralium Eccleſiarum capitula, celebrari placuit. Hæc autem neque diffiniendi *b*, neque generaliter conſtituendi vim aliquam habent: ſed tantùm curandi, ut id ſervetur, quod aliàs ſtatutum eſt, & quod generaliter ſeu ſpecialiter obſervari præceptum eſt: licet interdum & quæ ab his rectè ſtatuta ſunt, etiam Catholica Eccleſia ſuſcipiat.

Quæ ſint Epiſcopalia concilia, & qui ipſis ligentur.

EPiſcopalia concilia ſunt, quæ Epiſcopus in ſua diœceſi ſingulis annis *c* convocat, dum inter ſuos Abbates, Presbyteros & Clericos cognoſcit. In iis, ſi quid ab Epiſcopo ſtatutum fuerit, nec ſubditi extra Diœceſim conſtituti, neque ignorantes (niſi ſit ignorantia ſupina) ligantur. Quamobrem paſtoralis officii cura poſtulat, ut, quæ in illis conſtituta fuerint, Epiſcopus ſuis plebibus nota facere non omittat.

Decreta Pontificum Romanorum æquipollent decretis conciliorum.

DEcreta *d* quoque Pontificum Romanorum Canonibus Conciliorum pari poteſtate exæquantur. Nam ſi id demum hodie probatur, quod ſedes Apoſtolica probavit, & quod illa repulit, rejicitur: multò magis quæ ipſa pro Catholica fide, pro ſacris dogmatibus diverſo tempore ſcripſit, debent ob omnibus reverenter recipi.

Scripta ſanctorum non inſerta Iuri communi, ſecundum poſt decreta Pontificum Romanorum locum obtinent.

ALia *e* ſanè eſt cauſa eorum, quæ ſancti viri, vel ſacræ paginæ interpretes ſcripta reliquerunt: nam quæ ſacris canonibus interſerta comperiuntur, parem cum eis obtinent firmitatem, cætera vero poſt ſcita Pontificum authoritatem tenent: nam licet divinarum ſcripturarum interpretes ſcientia Pontificibus interdum præcedant, quia tamen ſtatuendi poteſtate deſtituuntur, in ſcripturis quidem exponendis illis quandoque præponuntur: in cauſis verò diffiniendis, ſecundum poſt eos locum habere merentur. Aliud eſt *f* enim cauſis terminum imponere, aliud ſcripturas diligenter interpretari, cùm in negotiis diffiniendis non ſolùm neceſſaria ſit ſcientia, verùm etiam poteſtas.

Ius Canonicum verſatur circa perſonas, res, & judicia.

VErſatur autem Ius Canonicum circa tria: circa perſonas, res, & judicia. Verùm quia poſteriora duo ad perſonas referuntur, videamus priùs de perſonis: parum enim eſſet illa noſcere, ſi perſonæ ignorentur, quarum cauſa illa ipſa conſtituta ſunt, & per quas ea omnia adminiſtrantur.

DE IVRE PERSONARVM.
TITVLVS IV.

Chriſtianorum quidam ſunt laici, quidam clerici: & clericorum quidam ſunt in ſacerdotio conſtituti, quidam in ſacris, non in ſacerdotio, quidam nec in ſacerdotio, nec in ſacris.

PErſonarum *g* genera duo ſunt, unum laicorum, alterum verò clericorum. Laici, qui & populares dici poſſunt, ſunt, quibus licet temporalia poſſidere, uxorem ducere, cauſas agere, inter virum & virum judicare. Clerici ſunt, qui divinis officiis mancipati ſunt, & quos ab omni ſtrepitu ceſſare convenit. Videamus igitur de iis, qui divinis officiis ſunt aſcripti: nam ſi cognoverimus, quæ iſtæ perſonæ ſunt, ſimul etiam & qui laici ſint, intelligemus. Horum autem quidam ſunt in ſacerdotio, quidam in ſacris, quidam nec in ſacerdotio, nec in ſacris. Rurſus eorum qui in ſacerdotio conſtituti ſunt, quidam ſunt in altiore gradu vel ordine poſiti, quidam verò in inferiore. Videamus igitur primùm de his ſacerdotibus qui in altiore gradu poſiti ſunt, proximè de his qui in inferiore, ac ſubinde de his qui tantùm in ſacris ordinibus conſtituti ſunt, viſuri, & demum de his, qui nec in ſacerdotio nec in ſacris reperiuntur.

DE EPISCOPIS ET SVMMO PONTIFICE.
TITVLVS V.

Epiſcoporum ordo eſt tripertitus, & Patriarchæ primum poſt Papam locum tenent.

IN altiori gradu conſtituti ſunt Epiſcopi. Eſt autem Epiſcoporum ordo tripertitus: Alii enim ſunt Patriarchæ, ſive Primates: alii Archiepiſcopi: alii ſimpliciter Epiſcopi. Patriarchæ *b* ſunt, qui primum poſt Romanum Pontificem tenent locum: quales Conſtantinopolitanus, Alexandrinus, Hieroſolymitanus, Antiochenus. Appellantur autem Patriarchæ, quia ſummo honore funguntur, quaſi patrum Principes: unde et dignitatis excellentiam, & crucem *c* iis deferre, & ab Epiſcopis & Archiepiſcopis appellationes recipere jure permittitur.

Archiepiſcopi ſunt præſules Epiſcoporum unius Provinciæ.

ARchiepiſcopi *d* ſunt unius Provinciæ Epiſcoporum Principes & Præſules. Provinciæ ſiquidem *e* longo ante adventum Chriſti tempore, maxima ex parte diviſæ erant: quæ diviſio poſtmodum ab Apoſtolis & eorum ſucceſſoribus renovata eſt. Itaque ubi olim Primates erant ſeculi, noſtros Patriarchas vel Primates lege Eccleſiaſtica poni juſſerunt. In civitatibus autem Metropolitanis, quæ minores Iudices habebant, illi hodie præſunt, qui Metropolitanorum, aut Archiepiſcoporum nomine deſignantur. Ad hos igitur inter ſuos ſuffraganeos cognoſcere pertinet: à quibus tamen ſi duriùs illi habiti & accepti fuerint, ad Primates, aut ſedem Apoſtolicam appellare poterunt.

Epiſcopi ſunt, qui præſunt majoribus populis, & Latinè ſpeculatores appellari poſſunt, & magna eſt ipſorum in Eccleſia authoritas.

SImpliciter autem Epiſcopi ſunt *f*, qui majoribus populis & frequentioribus civitatibus præſunt. Hi ſpeculatores Latinè dici poſſunt: Epiſcopus enim quaſi ſpeculator in Eccleſia præpoſitus eſt: Mores enim & vitam populorum infra ſe poſitorum ſpeculatur & reſpicit. Horum autem non modica in Eccleſia eſt authoritas: nam præter ligandi ſolvendique poteſtatem, & viſitandi diligentiam, ſoli ſacrum chriſma conficiunt *g*, ſoli Dei altaria & Eccleſias conſecrant, & pollutas repurgant, Clericos ordinant, ſuſpendunt & deponunt: ad hos pertinet excommunicatio, purgationis indictio, diſpenſatio, ſolennis pœnitentiæ impoſitio.

Quod inferiori conceditur, multò magis conceditur & ſuperiori.

QVod autem diximus prædicta ſolos Epiſcopos efficere poſſe, non eum habet intellectum, quaſi Archiepiſcopi & Primates non eandem habeant poteſta-

a *Diſt.17.per totum. & can. propter. diſt. 18* b *d. diſt. 18. c.18.in ſum.* c *can.pen.in Palea 18.diſ.& c. ſicut olim. extra, de accuſ.* d *can.1.per totum, diſt.19.* e *diſtinct. 20. per totum.* f *§.ſed aliud.in ſum.d.diſtinct.20.* g *Can.duo ſunt genera. 12. quæſt. 1.*

a *Can.1.verſ.ord.diſt.21.* b *d.can.1.§.Patriarchæ.* c *C. antiq.Patriarchalium.ext.de priv.* d *Can.1.diſt.21.* e *Can.1. diſt.99.* f *Can.1.§.Epiſcopus.diſt.21.* g *Can.1.verſ.ad Epiſcop.diſt.25.can.quamvis.diſt.68.& 26.quæſt.6. per totum.*

tem: ſed, quòd Presbyteris & cæteris inferioribus illa non conceduntur. Ridiculum enim eſſet cogitare, Epiſcopis illa quidem permitti, Archiepiſcopis & Primatibus qui Epiſcopis præſunt, eadem denegari.

Papa eſt ordinarius omnium ordinariorum, & Eccleſiæ Romanæ omnes eccleſiæ ſubſunt.

SIcut autem Petrus Apoſtolus primus fuit Apoſtolorum, ita & Eccleſia ſuo nomine conſecrata, Domino inſtituente, prima eſt & caput cæterarum: & qui illi præeſt, cæteros Epiſcopos antecellit: unde ad eam, tanquam ad matrem *a*, atque apicem, omnes majores Eccleſiæ & Epiſcopi recurrunt, à qua quaſi à quodam capite dona velut in corpus omne diffunduntur. Ipſa autem tanquam omnium magiſtra, celſiore ſede reſidens, à quoquam judicari non poterit. Quinimò velut tempore Noë omnes extra arcam poſiti diluvii vaſtitate conſumpti ſunt; ſic extra Petri naviculam conſtituti, æternæ damnationis fluctibus obruentur.

DE ELECTIONE.

TITVLVS VI.

Duobus modis creantur Epiſcopi.

PRomoventur autem tam Epiſcopi, quàm prælati cæteri, aut per electionem, aut per poſtulationem.

Quid ſit electio, & quòd ad unum jus eligendi habentes citari debent, aliàs non valet electio: & non citatus poteſt habere ratam electionem.

CÆterùm, ut priùs de electione dicamus, Electio nihil aliud eſt, quàm hominis alicujus ad dignitatem, vel fraternam ſocietatem Canonicè facta vocatio: nam cum viduatæ providendum eſt Eccleſiæ, debent cuncti, qui eligendi jus habent, legitimè citari, ut electioni interſint. Quòd ſi vel in unius perſona fuerit id omiſſum, irritam reddit electionem talis omiſſio. Sæpe etenim ſcriptum eſt, magis hac in re unius obeſſe contemptum, quàm multorum contradictionem *b*: planè ſi is, qui citatus non fuerit, ratam adveniens habere velit electionem, confirmanda erit electio. *c*

Abſens poteſt uni de capitulo votum ſuum demandare. h.d.

SEd & ſi quis caſu aliquo ad electionem accedere fuerit impeditus, votum ſuum uni vel pluribus de capitulo demandare minimè prohibendus erit.

Procurator an eligendum non poteſt unum procuratorio, alium proprio nomine eligere, niſi habeat mandatum de eligenda certa perſona.

ET *d* ſi tantùm uni votum ſuum quis demandaverit, & is unum ſuo, alium mandantis nomine in ſcrutinio nominandum duxerit, nihil agit, niſi de certa eligenda perſona mandatum acceperit: quo caſu in illam mandantis, in aliam ſuo nomine jure conſentire poterit.

Duobus procuratoribus ad eligendum datis in ſolidum, non poſſunt ambo eligere, ſed erit melior conditio occupantis: & ſi non appareat de prioritate in occupando, præponitur electus à capitulo, vel primò nominatus in procuratorio. h. d.

QVòd ſi pluribus *e* in ſolidum vices ſuas quis commiſerit, non quidem omnes reddere votum poterunt (quia vota dirigere poſſent in diverſos, ſicque res non haberet exitum) ſed erit occupantis melior conditio: & ſi ita concurrant, ut inter eos prior non appareat, is admittetur duntaxat, quem vel capitulum vel pars major elegerit: vel ſi concordare nequeant, is qui primus in inſtrumento vel literis procurationis nominatus fuerit.

Non poſſunt plures deputari ad eligendum non in ſolidum. h.d.

SIn autem plures non in ſolidum conſtituti fuerint, eadem ratione nullus eorum admittendus erit, ſibique mandans imputet, qui ſic eos imprudenter conſtituerit.

Non poteſt votum in electione reddi per literas.

a *Ca. antiq. ext. de privil.* b *Ca. quod ſicut. in fi. prin. d. tit. de elect.* c *d. c. quod ſicut. in fi. prin.* d *C. ſi quis juſto. §. porrò de elect. in 6.* e *C. ſi quis juſto. in princ. de elect. in 6.*

SEd cùm abſens reclamante capitulo extraneum conſtituere nequeat, videamus an ſi nullus de collegio velit eſſe procurator, ſaltem per literas votum ſuum reddere valeat? & ſanè, cùm non ante electionem, ſed in ipſa electione ſecretè & ſigillatim duntaxat ſingulorum vota ſint exprimenda, per literas reddi non poterunt.

Superius dicta non habent locum in electione Papæ, in qua multa ſunt ſpecialia. h.d.

SEd hæc quidem in aliorum Epiſcoporum, non in Romani Pontificis electione obtinent. In hujus enim nec ulla neceſſaria eſt citatio, nec alii quis abſens votum ſuum demandare permittitur. Alia quoque in eo ſpecialiter conſtituta ſunt, quæ ex Decretalium libris decentius eſt quàm hîc, accipere.

Electio celebratur tribus modis, & quomodo per inſpirationem: & quòd laici non per inſpirationem, ſed per conſpirationem dicuntur eligere. h.d.

CElebratur autem electio tribus modis *a*, per inſpirationem, per ſcrutinium, & per compromiſſum: per inſpirationem, ut cùm electores nullo præcedente tractatu, quaſi divini Spiritus impulſu ſimul omnes in unum repentè conſentiunt, & ſimul unum nominant. quòd ſi fortè laici prece vel precio *b* corrupti aliquem concordibus clamoribus petant, is non tam per inſpirationem, quàm per nefariam conſpirationem nominatus, omni penitùs electionis fructu meritò carere debet.

Quomodo dicatur celebrari electio per ſcrutinium, & qui ſint ſcrutatores. h.d.

PEr ſcrutinium fieri dicitur electio, cùm præſentibus omnibus, qui debent, volunt & poſſunt commodè intereſſe, tres de collegio fide digni aſſumuntur, qui ſecretè & ſigillatim vota cunctorum diligenter exquirunt, & demum in ſcripturam redacta publicant. Quo facto collatione habita, is demum cenſetur electus, in quem vel omnes, vel major & ſanior pars capituli ſtatim conſenſerint.

Pars minor eligentium, ad infringendam majoris partis electionem, poteſt opponere de propria authoritate ac zelo, & de meritis electi. h.d.

QVòd ſi eligentium vota ita ſe diviſerint, ut hinc quidem electorum pars numeroſior conſiſtat, inde minor, ſed quæ non minùs ex authoritate eligentium, quàm ex meritis electi ſanior appareat, ad infringendam partis numeroſioris electionem facultas erit minori, & de authoritate ipſorum eligentium, & de meritis eorum qui electi fuerint, opponere.

Contra electionem factam à duabus partibus non poteſt opponi, niſi de nullitate voti alicujus earum dictarum partium. h.d.

HOc tamen tunc obtinebit, cùm non magnus in altera parte contigerit exceſſus: cæterùm ſi quando *c* duabus electionibus celebratis, pars altera eligentium, alia duplo major numero deprehendatur, contra hujuſmodi electores ad extenuationem meriti vel authoritatis ipſorum, paucioribus, vel electo ab eis opponendi facultas non erit: quanquam, ſi quid opponere voluerint, quod votum illius, cui opponitur, nullum ipſo jure redderet, id eis minimè cenſetur interdictum. Vocantur autem viri tres de collegio ſumpti, ſcrutatores, eò quòd ſingulorum vota diligenter ſcrutentur.

Quomodo per compromiſſum celebretur electio, & quod arbitri non ſervantes formam compromiſſi nulliter eligunt. h.d.

PEr compromiſſum celebratur electio, cùm plures idonei viri eliguntur, in quos omnium vice eligendi certo modo facultas & poteſtas transfunditur, qui arbitri compromiſſi fines diligenter cuſtodire debent, ſcituri, ſi quid non ſecundùm demandatam formam egerint, nullum habiturum eſſe juris effectum.

a *C. perpetuo. ubi præſumpt. §. Helte. de elect. in 6.* b *Can. ſi ergo §. q. 1. & c. 2. de electio. extra.* c *C. ſi quando contigerit. de elect. in 6.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN